1940 ий
12
АПРЕЛЬ
№ 34 (647)
Акше 5 ыр.

10-шо ИЙ ЛЕКТЕШ

Чыла эллысе пролетарий-шамыч, ушныза!

Рвезе коммунист

ВЛКСМ Маробком ден Горком орган

ПЕРВЫЙ МАЙЫМ САЙЫН ЯМДЫЛАЛТЫН ВАШЛИЯШ

18 кече гыч пӱтынь тӱнясе шемер калык великий праздник—Первый Майым пайремлаш тӱҥалеш. Тенийсе Первый Май пайремым, ятыр ий годым польский пан-шамыч кидыште орланен илыше Западный Украинысе да Западный Белоруссийсе шемер-шамычат кугу куанымаш дене пайремлаш тӱҥалыт.

Капиталистический эллысе молодежь кызыт путырак йӧсӧ положенийыште улеш. Нуным капиталист-шамыч тӱрлӧ семын эксплоатироватлат, пашадарым пеш шагал тӱлат, нуның дене турлӧ сатулан ак кече еда кӱза. Пашазе-шамычын пашадарым кӱзыкташ йодмыштлан капиталист-шамыч да нунын лакейышт „родинам вашталтымаш" да „саботажлан" шотлат. Школа-шамычым казармышке да лазаретышке савыреныт. Калык туныктымо пашалан колтымо средствам войнашке кучылтыт, садлан капиталистический эллысе школа-шамычын пашашт кӱрылтеш.

Английыште да Францийыште 18—20 ияш пашазе-шамычлан арняште 60 шагат дене паша ыштыш установитлыме.

Мемнан эрыкан, кече еда пеледалтше Советский Союзысо молодежь Первый Май пайремым кугу куанымаш дене вашлиеш. Молодежьлан куаныдежат огеш лий, вет нунын верч мемнан большевик шамыч партий, Советский правительство да Сталин йолташ кече еда тыршат.

Мемнан республикысе комсомолец-шамыч да молодежь тӱрлӧ участкылаштат производственный планым эртарен темымаш дене Первый Май пайремым вашлийыт.

Теве Йошкар-Ола кермыч заводысо механический цехыште ыштыше пашазе-комсомолец Я. Ф. Камаев йолташ кечаш паша нормым 150—160 процент марте тема. Тудо шке стахановский паша опытшым моло йолташыже - шамычланат умылтара. Кермыч заводынак шоферже-комсомолец И. Д. Царегородцев йолташат кечаш нормым 150 процентлан тема. Кече еда горючийым экономитла.

Колхозласе комсомольский организаций-шамычат шошо агам кӱчык жапыште да кӱкшӱ качество дене эртараш шке ӱмбакышт обязательствым налыныт. „У - Корно" колхозысо (У Тор'ял-район) шошо агалан тӱрыс ямдылалтмыштым показательный выезд дене ончыктышт.

Кызыт пӱтынь Марийский республикысе комсомольский организаций-шамыч да молодежь ончылно пешак кугу паша-шамыч шогат: СССР Верховный Советын VI Сессий материалым келгын изучатлаш, шке теоретический шинчымашым эреак нӧлталаш, шошо агалан сайын ямдылалт шуаш.

Шошо агалан ямдылалтмаш шотышто колхозласе комсомольский организаций-шамыч поснак пашам чот ыштышаш улыт.

Мутат уке, комсомольский организаций-шамыч да пӱтынь Марийский республикысе молодежь нине задача-шамычым честь дене шуктат. Первый Майым сай ямдылалтын вашлийыт.

Кырык-Марий район Жданов лӱмеш колхозын телятницыже А. С. Кобылина йолташ. Тудо презе-шамычым сай ончен кушта.

Фото А. Скурихинын.

ПЕРВЫЙ МАЙ ВАШЕШ

Йошкар-Оласе школа - шамыч Первый Май пайремлан ямдылалташ тӱҥалыныт. 6-шо номеран средний школышто первомайский комиссийым сайлыме. Комиссий пайрем эртарыме планым кызытак ыштен ямдылен.

Первый Май вашеш школышто оборонный пашамат виянген колтымо. Кызыт 75 ученик ПВХО значоклан да 35 ученик ВС значоклан нормым сдатлаш ямдылалтыт.

Ученик-шамыч успеваемостьым нӧлталашлан Первый Май вашеш социалистический соревнованийыш ушненыт. Первый Май кечын школышто доклад, вечер лиеш да доклад деч вара ученик-шамыч концертым пуат. Тиде каслан отличник-шамычын витрина организоватлалтеш, пырдыж газета редколлегий-шамыч посна номер газетым луктыт.

7-ше номеран школыштат Первый Майлан ямдылалтмаш виян кая. Школьный зданийым сылнештарашлан художник Померанцев йолташ „Образованийым налаш права" тема дене эскизым ыштен.

Ученик-шамыч пайрем каслан у муро, почеламут-шамычым ямдылат.

Шуко ученик-шамыч 1 Май кечым „отлично" да „хорошо" от метка дене вашлийшаш верч куче далыт.

СОВЕТСКИЙ СОЮЗЫШТО

Москва строитлалтеш

Кокымшо кварталыште столицын хозяйственышкыже кугу средство-шамыч пыштaлтыт. Илыме пӧрт-шамычым ыштaшлан 35 миллион тенге, коммунальный строительствылан 61 миллион тенге колталтыт. Апрель-июнь тылзыште москвич-шамыч 35,6 тӱжем квадратный метр площадян чумыр илыме у пӧрт-шамычым, 2 прачечный, 2 школым, 9 больничный учреждений-шамычым, сайын оборудоватлыме 9 магазиным налыт. Водопроводный ден канал сетьын кутышышт 11,8 километрлан кугемыт.

Поснак оласе транспортын тӱрлӧ видше дене пассажир-шамычым коштыктымаш план кугемеш. Метрошто, трамвай, троллейбус, автобус дене 700 миллион пассажирым коштыктымаш лийшаш. Кумдан кучылтмо сатум лукмаш шукемеш.

Йошкар Армийын начальствующий составше ден красноармеецше-шамычым наградитлымаш

Финский белогвардейщина вашташ кучедалмаш фронтышто Командованийын боевой заданийже-шамычым образцово шуктымылан да тидын годым доблесть ден мужествым ончыктымылан СССР Верховный Советын Президиумжо 11.744 еҥым: Йошкар Армийын начальствующий ден красноармейский составшым, начальствующий составын ешыштым, госпиталь ден гражданский учреждений-шамычын пашаеҥыштым СССР орден да медаль-шамыч дене наградитлен.

Ленин орден дене 180 еҥым, „Красное Знамя" орден дене — 2.598 еҥым, „Красная Звезда" орден дене — 3.062 еҥым, „За отвагу" медаль дене — 2.396 еҥым, „За боевые заслуги" медаль дене — 3.538 еҥым наградитлыме.

Южный Ферганский каналыште

Ташкент. Южный Ферганский каналын реконструированный участкыштыже 5 апрельыште кастене вӱдым колтымо ыле.

6 апрельыште 65 километр кутышан каналын чыла реконструированный ужашыже вӱд дене темыме лиеш.

САМЫРЫК ВОЛЬЫКЫМ ТӰРЫСНЕК САЙЫН ОНЧЕН КУШТАШ

Мемнан большевик-шамыч партийын XVIII с'ездше вольык поголовьем шукемдыме шотышто путырак кугу да ответственный задача-шамычым шынден. Сталин йолташ шке отчетный докладыштыже „шорык ден сӧсна поголовьем кок почаш, тӱкан шолдра вольык поголовьем — 40 процент нарылан, имне поголовьем 35 процент наре кугемдашлан, мемнан животноводствын нӧлталтмыштым умбакыже шараш" задача-шамычым шынден.

Вольык поголовье шукеммаш самырык вольык-шамычым тӱрыснек да сайын ончен куштымаш гыч зависитла.

Тыгай кугу задача-шамычым шуктышаш верч мемнан республикысе южо колхоз-шамыч начар огыл кучедалыт.

Теве „Коммунар" колхозысо (Шернур район, Казанский сельсовет) 1 апрельлан овце-товарный фермыште 36 пача шочын. Нуным сайын ончымо дене чыланат кушкыт. Ферма вуйлатыше Г. И. Горинов йолташ тиде паша дене кече еда интересоватла.

Кырык-Марий район Михайлов лӱмеш колхозысо молочно-товарный фермыште 1 апрельлан 14 ушкал презым ыштен да 14 презым сайын ончен кушташ. Ферма вуйлатыше, Всесоюзный ял озанлык выставкыште кандидат—Т. Козикова йолташ уло кумылжо дене тиде пашам шукта. Тиде колхоз пеленсе комсомольский организацият (секретарьже Лобанов йолташ) вольык ончымо паша дене кугун интересоватла.

Туге гынат южо колхозлаште, утларакшым колхозник-шамыч, вольык поголовьем шукемдышаш верч огыт тырше. Теве „Борьба" колхозысо (Кырык-Марий район) колхозник-шамыч 1940 ийыште шочшо 18 племенной презым ужаленыт. Колхозысо первичный комсомольский организацийын секретарьже А. Мудров йолташ нимогай мерымат принимайтлен огыл. А вет Кырык-Марий районышто тиде единичный случай огыл. „Волжский", „Просвещение", Киров лӱмеш да моло колхозлаштат тыгай факт-шамыч лиеденыт.

„Заря" колхозысо (Шернур районн) колхозник-шамычат тений шочшо 12 презым пазарышке луктын ужаленыт.

Оршанка районышто Буденный, Молотов, Сталин лӱмеш колхозлаште гын самырык вольык ончымо нерген нимомат шоналтен огытыл. Садланак вет самырык вольыклан пукшаш пудым ямдылен да ушкаллан пукшен питареныт.

Кызыт ВЛКСМ райком-шамыч да колхозласе первичный комсомольский организаций-шамыч вольык поголовьем шукемдыме нерген колхозник-шамыч коклаште „партий ден правительствын решенийжым кумдан умылтарышаш улыт. Самырык вольыкым ужалыме да шӱшкылмӧ вашташ решительно кучедалман. Тиде гана шагал, комсомолец-шамыч вольык ончымо пашам эреак контролироватлышаш улыт.

ВКП(б) Обкомышто

9 апрельыште партий областной комитет бюро, МТС ден колхоз-шамычын шошо агалан ямде улмыштым проверятлаш тӱҥалме рабселькоровский рейд нерген вопросым ончен, решенийым луктын.

— Рабселькоровский рейдым эртарымаште,—ойлалтеш решенийыште,—республиканский газета-шамычын редакцийышт ден комсомольский организаций-шамычын инициативыштым поддержатлаш, тиде рейдым республикын чыла районлашкыже шараш да 1940 ий 10 апрель гыч 20 апрель жапыште эртараш.

Рейдым организоватлымашым да вуйлатымашым ВКП(б) Обком республиканский ден районный газета-шамычын редакцийышт ӱмбак, комсомол обком ден райком-шамыч ӱмбак пышташ.

Рейдовый бригада-шамычын составышкышт районный ден республиканский газета-шамычын рабселькорышт, пырдыж газета редколлегийшамычын членышт, партийный, советский, комсомольский актив, ял озанлыкысе стахановец ден специалист-шамыч вовлекатлалтыт.

Партий обком вниманийым тышке савыра: рейдын задачыже шошо агалан ямдылалтмаште ситыдымаш-шамычым палымаште велэ огыл, а главныйже—улшо ситыдымаш-шамычым пытараш да шошо ага пашам успешно эртарымашке колхозник-шамычым мобилизоватлаш колхоз-шамычлан полшаш.

Рейдовый бригада-шамычым подбиратлымаште, нуным инструктироватлымаште да рейдым эртарымаште районный газета-шамычын редакцийышт ден комсомол райком-шамычлан практический полышым пуаш ВКП(б) райком-шамычлан, райисполком ден земельный орган-шамычлан кӱштымӧ. Тидын дене пырля райком ден райисполком-шамыч, тугак земельный орган-шамыч колхоз ден МТС-шамычын шошо агалан ямдылалтмаштышт рейдын мумо ситыдымаш-шамычым пытарашлан тунамак мерым приниматлаш обязан улыт.

Рейдын каймашыже республиканский ден районный газетлаште кумдан освещатлалтшаш, тугак колхоз ден МТС-лаште пырдыж газета-шамычым регулярно лукмашке шуаш, пырдыж газетлаште пуртымо материал-шамычын действенностьышт верч кучедалаш кӱлеш.

Рейдовый проверкын результатшым звено ден бригада-шамычын производственный совещанийыштыт, колхозник-шамычын, колхоз ден МТС пашаен-шамычын общий погынымашыштыт, рейдын участникше-шамыч дене пырля сельский совет-шамычын сессийыштыт, МТС советлаште, а район мучко рейдын итогшым ВКП(б) райком ден райисполком-шамычын заседанийыштыт обсуждатлыман.

Марбумкомбинат неполный средний школа пеленсе комсомольский организацийын секретарьже учительница А. А. Залесова йолташ. „ВКП(б) историй краткий курсым" изучатлымыже годым. Фото М. Чуршуковын.

Осоавиахимовский пашан активистше-шамыч (шола гыч пурлашке): П. П. Ивченко, Н. Н. Летовальцев да М. К. Юсуповская йолташ-шамыч. Нуным Марийский АССР Осоавиахим Центральный Совет президиум „Осоавиахимовский пашан активистше" значок дене наградитлен.

Фото М. Чуршуковын.

А. М. Яналов йолташын вуйлатыме агитколлектив

— Мый агитколлективын пашаже верч, шемер масса коклаште умылтармаш пашам сай шындышаш верч уло шӱмем дене йӱлем,—манеш Кугеҥер агитколлективын (Пектубай район) руководительже Александр Матвеевич Яналов йолташ. Чынак, Яналов йолташ агитколлективын пашаже верч уло шӱмжӧ дене йӱла.

Сайлымаш кампаний эртымек, Яналов йолташ шке ончыланже, умылтармаш пашан сеҥымашыжым эшеат пеҥгыдемдашлан задачым шынден.

Тидым тудо честь дене шуктен толеш. Январь тылзыште агитатор-шамыч дене 2 семинарым, февральыште 3 семинарым да мартыштат ятыр семинарым эртарен. Семинарыште агитатор-шамыч паша опытышт дене вашталтымашым эртарат.

Агитатор-шамыч январь ден февраль тылзыште 45 беседым эртареныт. Тушто чылаже 1075 еҥ лийын.

Сельсовет мучко 11 агитатор гыч 9 еҥже комсомолец улыт.

Посна агитатор-шамыч агитационно-массовый пашам уло кумылышт дене йӧратен ыштат. Теве „Йошкар-Энер" колхозышто агитатор В. И. Курбатов йолташ кум тылзе жапыште 12 беседым эртарен. Курбатов йолташ шке беседыжым колхозын озанлык паша план темымаш дене кылден эртара. Садланак вет „Йошкар-Энер" колхоз шошо агалан тӱрыс ямде. Урлыкаш пырчым сортироватлен кукшо верышке оптен шындыме. 1940 ийысе 1 квартал финпланым, шыл тӱлышаш планым тӱрыс темен. Тиде колхозышто трудовой дисциплина пеҥгыде.

Агитатор-комсомолец В. А. Лебедев йолташат агитационно-массовый пашам сай шынден.

Кугеҥер сельсовет кӧргыштӧ агитационно-массовый пашам сай шындымын результатшым озанлык-политический план темымаш гычат ужаш лиеш. 1 квартал финпланым сельсовет 106 процентлан темен, финплан темымаште Кугеҥер сельсовет Пектубай районышто ик эн ончыл верыште улеш.

Тидын дене пырля посна агитатор-шамычын ситыдымашыштымат ончыктыде огеш лий. Теве „Йошкар-Корно" колхозышто агитатор-комсомолец В. Я. Пекчиков ден В. Е. Садовин йолташмыт але мартенат пашам начар ыштат. Колхозник-шамыч коклаште беседым случай гыч случайыш велэ эртарат. Садланак вет „Йошкар-Корно" колхоз кеч могай озанлык-политический пашаштат почеш шӱдырна.

Агитколлектив руководитель Яналов йолташлан агитационно-массовый пашам начарын ыштыше агитатор-шамыч дене пашам поснак сайын ыштышаш. Ончыкыжымат Яналов йолташ Кугеҥер сельсовет кӧргыштӧ агитационно-массовый пашам огеш луштаре манын пеҥгыдын ӱшанаш лиеш.

В. Борисов.

КАЖНЕ КОЛХОЗЫШТО ЕМЫЖАН САДЫМ КУШТАШ

Еласал районысо ял озанлыкын ончыл еҥже-шамыч кажне колхозышто емыжан садым куштымо нерген Марийский республикысе чыла колхозник да сельский верлаште илыше пашазе ден служащий-шамыч деке обращенийым возеныт ыле.

Еласал район садоводство ден ягодничество шотышто Марийский республикыште ик эн ончыл верым налын шога. Ончыл колхоз-шамыч олма урожайым гектар гыч 113,7 центнер марте налыныт. А „Сила" колхоз (Виловатовский сельсовет) 1939 ийыште гектар гыч 119,5 центнер дене олмам налын. Тиде колхозын 44 гектар садше уло, ты шотышто 23 гектарже олмам шочыктышо. Садоводство деч налме доход гыч колхозник-шамыч трудоденьыштлан 1 теҥгеат 80 ыр дене оксам налыныт. „Челюскин" колхозат (тиде сельсоветак) гектар гыч 100 центнер дене олмам налын. Нине кок колхоз-шамыч 1940 ийысе Всесоюзный ял озанлык выставкыште участвоватлашлан представитлыме да республиканский почет онашке пуртымо улыт.

Садоводствым шарымаш пашашке республикысе пӱтынь колхозный массым, агроном, земельный орган пашаен-шамычым, комсомольский ден профсоюзный организаций-шамычым, чыла учительствым да пионерский организаций-шамычым мобилизоватлаш кӱлеш. Еласал районысо ял озанлыкын ончыл еҥже-шамычын инициативыштым поддержатлен, садоводствым шарымаш пашашке дружнын пижман.

Кажне колхозышто емыжан садым куштымаш — комсомольский ден пионерский организаций-шамычын эн почетан пашашт. Садлан тиде пашаште колхоз - шамычлан практический полышым пуман. Практический паша деч посна, палымаш деч посна, серьезный организационный мероприятий деч посна садоводствым шарымаште сеҥымаш шым ышташ ок лий. Садоводство пашан агротехникыжым упорно овладеватлаш кӱлеш, специальный курслаште опытный инструктор - шамычым ситышын туныктен лукташ кӱлеш, плодовый питомник-шамычым шарымашым обеспечитлыман.

Сельский школлаште тунемшешамыч кокла гыч шукыжо садоводство пашам йӧратат, тидлан нуно шкеныштын яра жапыштым пуат. Пушеҥгым шынден ончен куштымаш, тудын тамлын шочшо емыжшым ужмаш — йочалан могай кугу куанымаш! Йоча ик пушеҥгым шында гынат, тудым нигунамат огеш мондо, кугу лиймекыжат пӱртӱсым йӧратен изучатлаш тӱҥалеш.

Школьникын инициативыжым да вийжым кӱлеш пашашке, пайдан пушо пашашке направитлен моштыман. Сельский комсомол ден молодежын шуко тӱжеман армийже садоводствым шарымаш пашашке большевистски пижеш гын, лишыл ийлаштак мемнан колхозный ялна-шамыч сӧрал ужар вургемым чият, кажне колхозник, пашазе да служащий тамле емыжым куанен погаш тӱҥалыт.

Йошкар-Ола район, Ежовский сельсовет „Путь социализма" колхозын телятницыже А. М. Максимова йолташ. Фото М. Чуршуковын.

СПЛАВЫМ УСПЕШНО ЭРТАРАШ

Сплав эртарымашым вуйлатымаш большевистский оперативностьым, решимостьым требоватла. Тидын дене чарныде, оперативно вуйлатыман да чумыр вийым кызытак мобилизоватлен колтыман.

Сплав эртарымашке шке жапыштыже ямдылалт шумаш, у строительствылашке древесиным ситышын да жапыштыже пумаш — сплавной организаций-шамычын ик основной пашашт.

Туге гынат сплавлан ямдылалтмаш пешак вачар кая. Кугу Кокшан чодра ямдылыме сплавной контора мучко (начальникше Григорьев йолташ) але мартеат 7 тӱжем кубометр наре древесиным плотыш грузитлыме огыл.

Элнет эҥерысе сплавной контора мучко (начальникше Челышев йолташ) 2 тӱжем кубометр утла древесиным плотыш грузитлыде коденыт, 40 плотыш накатым ыштыме огыл.

Самозаготовитель-шамыч сплавлан тидын дечат начар ямдылалтыт. Элнет эҥер дене самозаготовитель-шамычын 250 плотыштым волтышаш, но 120 плотыш накатым алят ыштыме огыл. Такела тӱрыснек ямде огыл, фактурымат ыштыме огыл.

Тыгай положенийым Кугу Кокшан, Кугу Кундыш эҥер районыштат ужаш лиеш.

„Трансторгпит" трест ден райтрансторгпит-шамычат сплавлан начар ямдылалтыт. Кокшайский, Юринский да Волжский лестранхоз-шамычын райтрансторгпитыштат тачe кече мартеат кӱлеш товарым ямдылен шуктен огытыл.

Сплавлан пашаеҥ-шамычым ямдылымашат начарын кая. „Маританлес" трест мучко 65 процентлан гына пашазе-шамыч дене договорым ыштыме. Изи Кокшан сплавной конторышто 500 еҥ договор дене авалтде кодын, а Элнет ден Ӱшӱт эҥерыште договор дене авалтде 400 еҥ кодын.

Бригада-шамычым комплектоватлымаш, паша системыжым, сплавной пашан нормыжым да расценкыжым пашазе-шамычлан умылтарымаш, тугак пашазе-шамыч коклаште инструктажым организоватлымаш шотышто паша пеш начар кая.

Жап ок вучо. Ик кечымат, ик часымат йомдараш огеш лий. Кӱчык жапыштак пашазе-шамычлан чыла участкылам ситышын обеспечитлыман, — сплавной, советский да партийный организаций-шамычын руководительыштын боевой задачышт тыгай.

Пашазе-шамычлан илашышт барак-шамычым ачален шуктыман, постельный принадлежность ямде лийман.

Чодра ден сплав обком союзат сплавлан ямдылалтмашке але марте кӱлеш семын пижын огыл. Пашазе-шамычлан каныме жапым эртарашышт красный уголок-шамыч ямде огытыл, радио, патефон да музыкальный инструмент-шамыч огыт сите.

Сплавный организаций-шамыч колхозла дене пашаеҥым пуашлан договорым заключитлышаш улыт. Пашаеҥ-шамычым организованно да жапыштыже пашаш лекмыштым обеспечитлаш кӱлеш.

Трансторгпит ден сплавной организаций-шамыч сплавщик-шамычым культурно обслуживатлышаш улыт. Нуным шокшо кочкыш дене, ларек дене обеспечитлыман. Хозяйственный организаций-шамычлан столовой, пекарныйм оборудоватлыман.

Партийный, комсомольский да профсоюзный организаций-шамыч сплавыште пашам ыштыше тӱжеман коллектив коклаште политико-воспитательный пашам кумдан шарышаш улыт.

Шуко еҥан верлаште радиостанцийым оборудоватлаш, беседа ден газет лудмашым регулярно эртараш да Верховный Совет Кудымшо Сессийын материалым изучатлымашым организоватлаш кӱлеш.

Политико-воспитательный паша социалистический соревнованийым организоватлаш полша. Сплавщик-шамыч коклаште пашадар тӱлымаш нергенат умылтарен шогыман.

Сплавлан ямдылалтмаште улшо ситыдымаш-шамычым кызытак пытарен, сплавщик-шамыч коклаште соцсоревнованийым да стахановский паша методым кумдан шарен, тенийсе сплавым большевистски эртарашлан чыла вийым мобилизоватлаш.

Г. Кондратьев,
ВКП(б) Марийский Обкомын чодра отделжым вуйлатыше.

УЧИТЕЛЬНИЦА—ДЕПУТАТ

Мария Александровна Паршина йолташ школа пашаште ынде 18 ий ышта. Тудо тиде жапыште шагал огыл йочам туныктен луктын. Тудын воспитанникше-шамыч инженер, летчик, учитель, агроном, молат лийыныт. Могай кугу куанымаш, кунам тыйын воспитанникет-шамыч чынак кугу еҥ лийыныт. Кунам нуно шке чыла вийыштым, моштымыштым родина верч пуат.

Мария Александровналан тыгай результатыш шуаш кушталгак лийын огыл. Тудо чарныде пашам ыштен. Йоча-шамычым туныктымо дене пырля шкежат тунемын. Ик минутымат тудо арам йомдарен огыл, эре лудын, шке квалификацийжым нӧлтен. Варажым Йошкар-Ола пединститутышко заочно тунемаш пурен.

Жап эртен... Мария Александровнан паша опытшо кечын кушкын. Тудо шке профессийжым моткоч йӧратен да шке предметше дене неуспеваемостьым йӧршеш пытараш задачым шынден. Занятий деч вара начар тунемше-шамыч дене посна заниматлен.

Урок годым чыла деч йодышташ тыршен, нигӧмат вниманий гыч колтен огыл. Ӱчӱкыдын родитель-шамыч дене мутланен, нуным йоча-шамычым чарныде шекланаш йодын.

Тыгак Паршина йолташ самырык учитель-шамычлан пашаштышт полшен шоген.

Сельский учительын пашаже да илышыже вашке колхозник-шамычлан палыме лиеш. Колхозник-шамыч кугу доверий дене тудын деке относитлаш тӱҥалыт. Кунам мемнан Великий родина мучко шемер депутат-шамычын местный Советлашкышт сайлымаш эртен, тунам Мария Александровнам Сотнур районный Советыш депутатлан сайленыт.

М. А. Паршина йолташ кызыт кажне кечын избирательже-шамыч деч шуко серышым налеш. Нуно шке избранныкышт деке тӱрлӧ йодыш дене обращатлат.

Мария Александровнан илышыжым ужатат, тыгай шонымаш вуйышко пура: эл пеледеш, илыш шолеш, илышыште еҥ-шамыч кушкыт, пашаште шуаралтыт.

Ал. Герасимов,
Сотнур, Кужерский средний школа.

ПЛАНЫМ ТЕМЫШАШ ВЕРЧ КУЧЕДАЛЫТ

Йошкар-Ола „Труженица" артельысе комсомолец-шамыч Верховный Совет Кудымшо Сессийын материалжым кумдан изучатлат. Тидын дене пырля нуно апрельский планым срок деч ончыч темышаш верч виян кучедалыт.

Первый Май вашеш социалистический соревнованийыш ушнен, комсомолец-шамыч производственный нормым утыж дене темен шогат. Теве вышивальный цех гыч комсомолка Яндыганова йолташ кечаш нормым 197 процентлан, Муравьева йолташ 190 процентлан, Андреева—184 процентлан, Репьева—207 процент марте темен шогат. Нунын паша качествышт(ат) сай.

Тыгак комсомолец-шамыч Осоавиахимын 14-ше Всесоюзный лотерейжым 1000 теҥгеашым шараш мутым пуэныт.

ИСПЫТАНИЙЛАН ЯМДЫЛАЛТЫТ

Йошкар-Ола педагогический училищыште тунемше-шамыч проверочный ден выпускной испытанийлан виян ямдылалтыт.

Кызыт у материалым тунемме дене пырля тошто материалым чарныде повторитлат. Ӱчӱкыдын консультаций-шамыч эртаралтыт. Испытанийлан ямдылалтме годым тунемше-шамычлан полшаш общежитийышке посна преподаватель-шамычым пеҥгыдемдыме.

Выпускной класслаште тунемше-шамыч К. Фурзикова, К. Кострмина, Р. Кирпо да молат испытанийым „отлично" отметка дене сдатлаш шонат.

Н. Алексеев.

Морко районный педагогический кабинетын заведующийже (шолаште) П. Н. Николаев йолташ ден Шиньша средний школын директоржо (выдвиженец) А. А. Краснов йолташ школын паша планжым обсуждатлат.
Фото М. Чуршуковын.

Пашаште саеммаш коеш

Комсомол Марийский обкомын V очередной пленумжо 1939 ийыште комсомольский организаций-шамычын кушмыштым неудовлетворительныйлан признатлен. Пленум шке решенийыштыже комсомольский организаций-шамычым комсомолыш приниматлыме вопрос дене серьезнырак заниматлаш обязатлен.

Шуко ВЛКСМ райком, первичный комсомольский организаций-шамыч несоюзный молодежь коклаште паша ыштымашым саемденыт. Тиде икмыняр паша саеммашым комсомол радам кушмаш гыч рашак ужаш лиеш.

Теве ВЛКСМ Пектубай райком 1940 ийын первый кварталыштыже 115 еҥым комсомол радамышке приниматлен да 20 заявлений ончычаш кия. Март тылзыште кажне колхозышто несоюзный молодежь дене погынымашым эртарыме. Погынымаш-шамыч деч вара несоюзный молодежь коклаште комсомолыш пураш желатлыше-шамыч ятыр лийыч. ВЛКСМ райкомын секретарьже Загайнов йолташ „1 май" колхозышто (Дубовлян сельсовет) несоюзный молодежьым поген 21 мартыште беседым эртарыш. Беседым эртарымек погынымашешак С. И. Юртиков ден Ф. Тараканов йолташ-шамыч комсомолыш пураш заявленийым возышт. Кызыте нуно комсомолышко приниматлыме улыт. Пектубай районышто тыгай примерым шагал огыл ончыкташ лиеш. Но але тиде тӱҥалтыш веле, тидыжым ынде пеҥгыдемдаш гына кодын.

Но туге гынат 1939 ийысе ситыдымаш-шамычымат ончыктыде огеш лий. Кодшо ийыште комсомол радамышке улыжат 320 еҥым гына приниматлыме. 1939 ийыште комсомол радам кушкашлан райком пашаеҥ-шамыч шкеак чараклен шогеныт. Несоюзный молодежь уло кумылжо дене куанен комсомолышко пураш заявленийым пуэныт, но заявлений шке жапыштыже ончалтын огыл. Але марте 1938 ийысе 15 заявлений 1939 ий май тылзе гыч 6 заявлений ончылде кият. Тыгай положенийым райкомолын тошто секретарьже шинчен гынат нимогай мерым ыштен огыл.

Районышто посна комсомольский организаций-шамыч кодшо ийыште ик еҥланат кушкын огытыл. Теве „Новый путь" колхозышто комсомолышко пурташ йӧршӧ 15 еҥ уло, но нунын дене воспитательный паша начар ышталтеш. Тыгак „Тумер", „Немдыш", „Вперед", „Трудовик" да моло колхозлаштат несоюзный молодежь ятыр улыт. Туге гынат нине колхоз пеленысе комсомольский организаций-шамыч ик еҥланат кушкын огытыл.

ВЛКСМ ЦК ден ВЛКСМ обком пленумын кажне колхоз пелен первичный комсомольский организацийым создатлыме нерген решенийже-шамычым Пектубай райкомол ситыдымын шукта. Тачекечылан районышто 89 колхоз гыч 55 колхоз пелен гына комсомольский организаций уло. Тений улыжат 2 колхоз пелен веле комсомольский организацийым угыч создатлыме.

Нине ситыдымаш-шамычым ВЛКСМ райком кӱчык жапыште пытарышаш.

Вас. Мих.

68

КУШТЫЛГО ПАША

(Фельетон)

Вот, тыланет пашам пуат. Вот, тудым шукташ кӱлеш. Вот, и шонет: „Шукташ чаплын шукташ!" Тунамак шукташ пижат да шонен пыштет. Вара пӧртыл очналат: „А, паша сайын шукталтын" шоналтет. Шке велэ огыл, ӧрдыжгычат моктат. Моктат да вӱчкат. Шӱметат куана, капланетат куштылго. Весгана, тиддеч нелырак пашам пуат гынат лӱдын от чакне. Паша деч молан лӱдашыже. Паша—маска огыл, пӱым шырен ваштареш ок пиж. Пектубай район, Кугенерский начальный школын учительже В. Е. Садовин тожо тыгак шона.

Мондымем деч ончыч каласем: В. Садовин—комсомолец. Садлан, туныктымо паша деч посна, общественный пашат тудлан верештеш. А раз пашам пуат гын, шуктыде ок лий.

Ик кече годым, Садовин йолташна шокшо комака гыч лукмо когыльо гай тудым вучен кийше пакетым ужо. Ужо да почын лудо. Туштыжо возымо:

... Тыланет ВЛКСМ райком Сосновка ялеш молодежный погынымашым эртараш кӱшта...

Лудын лекте да шонышын койо. Вара парняж дене сангажым „патлоч" тӱчыш. „Непочем тидым ыштем. Тиде—куштылго паша".

Тунамак кагаз дене ручкам налын шинче. Перо мучаш „кырккыр-кыр" таракан кудалме гай мураш тӱнгале. Ик корным возыш да ӱмбалсе пинчакшым кудашын шуыш. Вес корным возымек, ӱмбал тувыржымат кудаш кудалтыш... Чынжымак, пӧрт шокшо, Садовинын пылыш воктенже порсын чинче семын вӱд-шырча налын. Пеш воза. Теве мом возен, лудса.

Протокол

Собрания молодежи дер Сосновка Кугенерского с. совета, Пектубаевского района, состоявшегося 21 марта 1940 года

Присутствовали 7 чел. из них 4 жен.

Председатель собрания И. Комарова

Секретарь собрания Шалагин

Повестка дня:

1. Беседа о роли женщины в нар. хозяйстве и **вообще**

2. О выборе делегату на районный **конференций**

СЛУШАЛИ

1. Информацию т. Садовина В. Е. о роли женщины

2. О выборе целегату на **рай** конференций из колхоза „Рабочий"

Выступили Сушенцов Вит. о том что делегаткой выбрать можно . . . . как активная рабботница стахановка к-за, комсомолка депутат в сельский сов деп. трудящихся.

ПОСТАНОВИЛИ: **ДЕПУТАТКОЙ** на **районный конференций** выбрать единогласно Никитину Дарюю Ивановну

3. СЛУШАЛИ обяснению и беседу о вступлений в член ВЛКСМ

Пред. собрания Комарова

Секретарь И. Шалагин

Садовин возен пытарыш да пӧрт кӧргым сургалтарен колтыш: „хаха-ха вот уж вуй! Грамотный енглан долго ли пашам ыштащ" шке вуй ораж дене кутыра...

А мый тиде протоколышко ик мутымат ыжым ешаре. Тугак, ик пырчат ыжым йомдаре. (Садовин йолташ сыра шонышым). Но, те ужыда: Садовин йолташ шуко вере точко ден запятойым шындаш монден. Да, шке манмыжгай, вообще, грамотность шотыштыжо РАЙОНО-лан мутым пуэна. Пектубай районышто Садовин гай межйылман учитель-шамыч шуко улыт мо?

Мыланна тудыжат раш, что Садовинын протоколжо Райкомол пашаен-шамычымат кожгатен. Садланак Садовинын Сосновка ялыш лекде, шке пӧртыштыжӧ пӱжалтпӱжалт возымо протоколжым терташ, райкомол шке паша енгыштым колтен ыле. Ынде йодына: комсомольский поручениймым куштылгын шуктымылан Садовинлан райкомол могай вес „пашам" пуэн? Мемнан адресна Йошкар-Ола, Дом Советов, редакция комсомольский газеты „Рвезе Коммунист".

Мичурин-Азмекей

1940 ий.

6-шо апрельыште Йошкар-Олаште пионер ден тунемше-шамычын городской оборонный соревнованийышт лие.

СНИМКЫШТЕ: 7-ше номеран средний школын 10 классыште тунемше, соревнованийыште кокымшо группа дене первый верым налше Олек Бомбицкий йолташ. Тудо первый упражнений дене 50 возможный гыч 46 очком да кокымшо упражнении дене 50 очко гыч 41 очком налын, 5 пульым логалтен. Тудын общий очкожо—87.

Фото М. Чуръуковын.

Волыкым сай ончат

Шернур район „У кече" колхозын фермыштыже скотницалан А. Н. Федорова, М. Ф. Милютина да Т. Г. Семенова йолташ-шамыч ыштат. Нуно шке пашашкышт честно, аккуратно относитлат.

Тиде фермыште волык ончымашым кӱлеш семын шындыме. Тӱж ушкал-шамычлан шокшо вӱтам ойырмо, презе-шамычланат чыла условий уло. Презе шочеш гын, тудым посна, яндар шокшо помещенийыш пуртат. Фермыште чылаже 40 ушкал уло.

„У кече" колхоз тыгак шорык фермым иметла. Шорык-шамычым М. Т. Федорова йолташ онча.

Ф. Полыий.

Ферма деч 56 тӱжем тенге доход

ВКП(б) Центральный Комитет ден СССР Совнаркомын „Общественный животноводстым колхозлаште развиватлыме" нерген постановленийым „Чирки" колхозышто (Пектубай район) сайын обсуждатлыыт да тудым илышыш пурташ чыла вийым мобилизоватлыыт. „Чирки" колхозышто кызыт кум животноводческий ферма уло.

1939 ийыште колхоз ферма деч 56 тӱжем тенге окса доходым налын.

П. Ф. Державин.

Самырык волык-шамыч дене шевствоватлат

Ронго средний школышто тунемше пионер шамыч колхозын самырык волыкшо-шамыч дене шевствоватлат. Теве „Колос" колхозышто пионер-шамыч А. Яранцев ден М. Семенов колхозын ик тылзаш чомажым шефыш налыныт. Нуно чомам кажне кечын шерат, сайын пукшат. Тыгак Е. Гребнева, Н. Семенова, Г. Семенова, И. Скворцова, молат презе-шамычым ончен куштен обязательствым налыныт. Нуно налме обязательствыштым шуктышаш верч виян кучедалыт.

Ф. Бахтин.

Осоавиахим райсовет деч полыш кӱлеш

Параньга район, „У корно" колхозеш 1938 ийыште осоавиахим организацийым создатлышт. Но осоавиахим организаций нимогай пашамат ок ыште. Колхозышто оборонный значок-шамычлан нормым сдатлымашым организоватлыме огыл. Комсомольский организаций осоавиахим организацийын пашажым саемдаш йӧршын огеш тырше.

Тыгак Осоавиахим Параньга райсовет могырымат полыш кӱлеш.

С. Ф. Рельцев.

Чодра план 115 процентлан темын

Ронго район „Шуля" колхозын колхозникше-шамыч А. Пуртов, А. Царегородцева, Е. Печенева да молат, чылаже 8 ен, чодра ямдылыме пашаште активно участвоватлат. Кызыт чодра ямдылыме планым 115 да корно ыштыме планым 110 процентлан теменыт. Тиде пашаште комсомолец-шамыч пашам стахановский метод дене ыштыыт.

Комсомолка Печенева шошо агалан ямдылалтмаштат кугу полышым ыштен. Колхозлан 25 центнер ломыжым поген пуэн.

А. Беляев.

Срок деч ончыч теменыт

„Тумернур" колхозын (Кужекер район) колхозникше-шамыч Еменхулов Иван ден Токтанаев Алексей 1940 ийлан шыл ден ӱй пушаш обязательствым тӱрыс теменыт. Нуно план почеш 34 килограмм шылым да 3,800 грамм ӱйым государствылан срок деч ончыч сдатленыт.

С. А. Шишкин.

КЛАССИК-ШАМЫЧЫН ПРОИЗВЕДЕНИЙЫШТЫМ ЛУДЫТ

Кадам неполный средний школа пелен (Пектубай район) 1938 ийыште библиотекым организоватлыме ыле. Кызыт тиде библиотека пашам сай ышта. Библиотекым Башева йолташ вуйлата.

Библиотекыште 1000 экземпляр книга уло. 200 читатель шотлалтеш.

Библиотека гыч ученик-шамыч классик-шамычын произведенийыштым налын йӧратен лудыт.

Д. М. Лебедев.

ОНЧЫЛ КОЛХОЗ

Ворошилов лӱмеш колхоз Кужекер районышто ик ончыл колхозлан шотлалтеш.

Тиде колхозым сельский Советын депутатше Шабалин йолташ вуйлата. Кызыт тиде колхоз шошо агалан тӱрыс ямдылалт шуын. Урлыкаш пырче ямде, ял озанлык инвентарь-шамыч: 8 орава, 8 тырма, 9 плуг ремонтироватлыме улыт. Имне-шамычын упитанностьшт сай.

Тиде колхоз самобложенийымат 100 процентлан тӱлен пытарен.

Еремеев К. Н.

РАБСЕЛЬКОРОВСКИЙ РЕЙД У-ТОР'ЯЛ РАЙОНЫШТО

У-Тор'ял (Телефон дене). Шошо агалан ямдылалтмашым проверитлымаш рабселькоровский рейдыште район мучко 200 ен участвоватла. Чылаже 16 сельсовет мучко 14 бригадым организоватлыме.

Кукмаринский ден Ошканерский сельсоветысе бригада-шамыч шошо агалан ямдылалтмашым проверитлен пытареныт. Кукмаринский сельсоветыште 9 колхоз шошо агалан тӱрыснек ямде.

Бригада-шамыч проверка годым, практически полышым пуэн шогат.

Ошканерский сельсоветысе Ефремов йолташын бригадыже проверка жапыште кичкыме тарман ачалымашым организоватлен. „Красный Орел" колхозышто звена-шамычым посна участкылашке пенгыдемдыме. Тиде бригадын пашаштыже колхозысо комсомолец-шамыч активно полшеныт.

Йошкар-Памаш сельсоветысе Иванов йолташын бригадыжат 11 колхозын шошо агалан ямдылалтмыжым проверитлен да проверкын итогшым колхозник-шамычын собранийыштышт обсуждатлыме.

Рейдысе чыла бригада-шамыч колхозлаште Верховный Совет Кудымшо Сессийын материалжым умылтарат.

Шипицына.

БРИГАДА ПРАКТИЧЕСКИ ПОЛША

Шошо агалан ямдылалтмым проверитлаш Кугу-Чигаш сельсоветыште (Йошкар-Ола район) 3 комсомольский бригадым организоватлыме. Бригада-шамыч колхоз-шамычын шошо агалан ямдылалтмыштым проверитлен лектыч ла улшо ситыдымаш-шамычым пытараш правленийлан полшыыт.

Теве „10 лет МАО" колхозысо бригадыште первичный комсомольский организацийын секретарьже Ивайков йолташын вуйлатымыж дене проверкым ыштымеке пале лие: колхозышто постоянный звеном да соцсоревнованийым организоватлыме верген иктат шоналтен огыл, имне-шамыч вӱташте пулвуй тангыт терысыште шогат.

Проверкын результатшым правлений член-шамыч ден колхозник-шамыч коклаште обсуждатлашлан погынымашым эртарыме.

Погынымаште постоянный звеном да социалистический соревнованийым организоватлыме. **И. К.**

Отв. редакторын заместительже—*В. М. БОРИСОВ.*

АДРЕС РЕДАКЦИИ: Мар. АССР, г. Йошкар-Ола, Дом Советов, 4 этаж, № комнаты 69—70, № телефона 90.
Упол. Главлита МАССР А—345. Йошкар-Ола, 1-ая типография Маргосиздата.